

770 let Liechtensteinů na Moravě

Dne 14. ledna 2019 si připomínáme 770. výročí příchodu rodu Liechtensteinů na Moravu. Rodu, který se nesmazatelně a pozitivně zapsal do dějin Moravy, Slezska, Čech i Rakouska. Patří k našim nestarším dodnes žijícím šlechtickým rodům

Ing. Pavel Juřík

Liechtensteinové jsou původem starý bavorský a dolnorakouský šlechtický rod. Prvním písemně doloženým členem rodu je **Hugo von Liechtenstein**, který je poprvé uveden v listině z roku 1133. Nazýval se podle hradu u Mödlingu asi 30 kilometrů jižně od Vídně, který vybudoval. Tento hrad patří jeho potomkům dodnes. Knížectví „Liechtenstein“ vzniklo až o 470 let později na pomezí Rakouska a Švýcarska.

Původní erb Liechtensteinů je dodnes součástí jejich erbu (tzv. srdeční štítek uprostřed erbu) a zlatá a červená barva jsou heraldickými barvami rodu (např. na vlajkách)

Mikulov za věrné služby Přemyslovcům

Když se moravský markrabě a pozdější český král Přemysl Otakar II. snažil proniknout do rakouských zemí, z titulu svého staršího bratra Vladislava Českého († 1247), manžela štýrské vévodkyně Gertrudy Babenberské, uplatňoval nárok na majetek po posledním mužském členu rodu Babenberků Friedrichu II., který zemřel v roce 1246. V roce 1252 se oženil s její tetou vévodkyní Markétou Babenberskou († 1266) a rakouská šlechta novomanžele přijala jako nové vládce. Z jejich manželství se ale nenarodil žádný potomek.

Markrabě Přemysl se v rakouských zemích opíral o řadu spojenců a jedním z nich byl i významný rakouský šlechtic **Jindřich I. z Liechtensteinu** († 1265). A právě jemu 14. ledna 1249 Přemysl věnoval za věrné služby ves Mikulov, listinou vydanou v Brně. Nevíme, zda již tehdy stál mikulovský hrad nebo zda ho vybudoval až pan Jindřich. Koncem 14. století Liechtensteinové koupili panství Lednice (něm. *Eisgrub*) nedaleko Mikulova. Liechtensteinové tak pronikli do českých zemí, podobně jako Rožmberkové v této době pronikali do Rakous (panství Raabs, Falkenstein a Blankenberg).

Volba Jindřicha I. z Liechtensteinu se ukázala být výborným rozhodnutím. Liechtenstein Přemyslovi pomohl ovládnout Štýrsko a stal se významným dvořanem přemyslovského panovníka, jak dosvědčuje řada jeho listin, kde je uveden jako svědek. V květnu 1262 mu král Přemysl Otakar II. darování Mikulova potvrdil listinou vydanou ve Vídni.

Král jmenoval Jindřicha I. z Liechtensteinu 24. května 1260 zemským štyrským hejtmanem a poté zemským soudcem. Jeho nástupcem v úřadu zemského hejtmana se v prosinci 1262 stal Vok z Rožmberka. Liechtensteinové stáli na straně českého krále Přemysla Otakara II. i v době, která byla pro něj nepříznivá – když se vyhrotil jeho spor s římským králem Rudolfem I. Habsburským.

Jindřichův syn **Jindřich II.** († před 1314) bojoval v bitvě na Moravském poli 26. srpna 1278 na straně českého krále. Teprve po jeho smrti přešel na stranu Rudolfa I. Doplňme, že Mikulov patřil Liechtensteinům jen do roku 1560, kdy je pro dluhy musel prodat **Kryštof IV.** z Liechtensteinu († 1585) zvaný „*Marnotratný*“.

Hrad a zámek Mikulov patřil v letech 1249 – 1540 Liechtensteinům. Současnou podobu dostal zámek, město a jeho okolí v 17. – 19 století za Dietrichsteinů.

Rozšíření moravských majetků Liechtensteinů

Hartneid II., († 1350) syn Jindřicha II. z Liechtensteinu, podporoval krále Jana Lucemburského v jeho zápase s habsburskými vévody Albrechtem II. a Otou o český trůn. Zato od něj získal řadu privilegií a také hrad Děvičky, který připojil k mikulovskému panství. V roce 1322 koupil panství Lednice (něm. *Eisgrub*).

Jeho vnuk **Jan II.** († cca 1412) pak v roce 1395 koupil další významné sídlo Liechtensteinů – tehdy dolnorakouské panství Valtice (něm. *Feldsberg*). Teprve v roce 1919 získalo Československo Valticko ze strategických důvodů (vedla přes něj železnice), na základě mírové smlouvy ze St. Germaine.

Město Valtice bylo roku 1920 ochotno uhradit přeložení železnice, pokud by i nadále zůstalo součástí Rakouska, což bylo československou vládou odmítnuto.

Další rozšíření majetku Liechtensteinů na Moravě přinesly sňatky **Karla I.** (1569 - 1627) a jeho bratra **Maximiliána** (1578 - 1643) s Annou a Kateřinou Černoorskými z Boskovic v letech 1592 a 1597, dědičkami výnosných panství Černá Hora, Bučovice, Pozořice a Úsov. K nim Karel I. přikoupil roku 1602 panství Plumlov s městem Prostějovem od zadlužených Pernštejnů. V roce 1614 Karel I. získal jako léno (i s dluhy) od císaře Matyáše vévodství opavské. – Tím Karel I. podstatně rozšířil majetek svého rodu ještě před bitvou na Bílé hoře (1620). V roce 1622 získal vévodství krnovské.

Tzv. Lichtenštejnská věž hradu Mikulov se dochovala dodnes v téměř původní podobě